

Θεολογική Σχολή Χάλκης και Κύπρος

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Θεολογία και Ζωή](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#) / [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

*Κωστής Κοκκινόφτας
Κέντρο Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου*

Οι απαρχές των θεολογικών σπουδών στην «Καθ' ημάς Ανατολή», κατά τα νεότερα χρόνια, ανάγονται στο έτος 1824, οπότε λειτούργησε η Θεολογική Σχολή της Ιονίου Ακαδημίας, κυρίως με σκοπό την κατάρτιση των κληρικών των Επτανήσων¹. Στη συνέχεια ιδρύθηκε η Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών (1837)², καθώς και αυτές της Χάλκης (1844)³ και του Σταυρού

Ιεροσολύμων (1855)⁴, οι οποίες περιελάμβαναν στο πρόγραμμά τους και γυμνασιακό κύκλο

1. π. Γεώργιος Μεταλληνός, «Ο κόμης Φρειδερίκος - Γκίλφορντ και η ιδεολογική θεμελίωση των Θεολογικών Σπουδών της Ιονίου Ακαδημίας», Επιστημονική Επετηρίς Θεολογικής Σχολής Αθηνών 27 (1986) 35.

2. Δημήτριος Μπαλάνος, Ιστορία της Θεολογικής Σχολής, Αθήνα 1937· Σπυρίδων Κοντογιάννης, Η Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών (επί τη 150ετηρίδι, 1837-1987), Αθήνα 1987. Ειδικότερα για τις σχέσεις της με την Κύπρο, κατά τον πρώτο αιώνα της λειτουργίας της, βλ. Κωστής Κοκκινόφτας, «Ο κυπριακός κλήρος και η Θεολογική Σχολή Αθηνών (μέσα 19ου αιώνα - 1931)», στον τόμο: Σταύρος Φωτίου (επιμ.), Στα βήματα του Αποστόλου Βαρνάβα. Χαριστήριο τόμος προς τιμήν του Αρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου Β΄, για τα τριάντα χρόνια αρχιερατικής του διακονίας, Λευκωσία 2008, σ. 279-301.

3. Αρχιμ. Γερμανός Γρηγοράς, Η εν Χάλκη Θεολογική Σχολή (1844-1898), Αλεξάνδρεια 1907· Απόστολος Μέξης, Η εν Χάλκη Ιερά Θεολογική Σχολή. Ιστορικά σημειώματα (1844-1935), Κωνσταντινούπολη 1935· Βασίλειος Σταυρίδης, Η Ιερά Θεολογική Σχολή της Χάλκης, Θεσσαλονίκη 21988, σ. 254· Αριστείδης Πασαδαίος, Ιερά Θεολογική Σχολή Χάλκης. Ιστορία, Αρχιτεκτονική, Αθήνα 1987. Για τη σχέση της με την Κύπρο βλ. Ανδρέας Μιτσίδης, «Η Θεολογική Σχολή της Χάλκης και η Εκκλησία της Κύπρου», Επιστημονική Παρουσία Εστίας Θεολόγων Χάλκης 3 (1994) 413-419 [= Απόστολος Βαρνάβας 55 (1994) 471-476, όπου διορθώνονται σιωπηρώς κάποια παροράματα, που παρεισέφρησαν στην πρώτη δημοσίευση].

4. Αρχιμ. Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, «Η Ιερά Μονή του Σταυρού και η εν αυτή Θεολογική Σχολή», Νέα Σιών 2 (1905) 709-783 [= «Η ιστορία της Σχολής», στον τόμο: Ιερό Κοινό Παναγίου Τάφου (έκδ.), Πεντηκονταετηρίδα της Θεολογικής 2 μαθημάτων. Την ίδια περίοδο ιδρύθηκε επίσης η Ριζάρειος Ιερατική Σχολή στην Αθήνα (1844) για τη μόρφωση των υποψήφιων κληρικών του νεοσύστατου ελληνικού κράτους⁵. Οι Σχολές αυτές προσέφεραν πολύτιμες υπηρεσίες στην Ορθόδοξη Εκκλησία και στην Παιδεία, και συνέβαλαν με τη δράση των αποφοίτων τους στη διδασκαλία του Ευαγγελίου και στη διάδοση των ελληνικών γραμμάτων. Αρκετοί δε από αυτούς εντάχθηκαν στις τάξεις του κλήρου, με αποτέλεσμα τα Πρεσβυγενή Πατριαρχεία και οι Εκκλησίες της Ελλάδας και της Κύπρου να στελεχωθούν με μορφωμένους κληρικούς, και να μπορέσουν να ανταποκριθούν αποτελεσματικότερα στην αποστολή τους.

Η Θεολογική Σχολή της Χάλκης λειτούργησε εξ αρχής ως ιδιότυπη μοναστική αδελφότητα, γι' αυτό γίνονταν δεκτοί στις τάξεις της μόνο άνδρες, οι οποίοι είχαν κοινή προσευχή και τράπεζα, ήταν ενδεδυμένοι με ομοιόμορφη ενδυμασία σκούρου χρώματος και είχαν καθορισμένες ημέρες εξόδου. Το δε πρόγραμμά της καταρτίστηκε, ώστε να συνδυάζει τη θεολογική επιστήμη με την πνευματικότητα, αφού απευθυνόταν σε νέους, που είχαν σκοπό να διδάξουν τον Λόγο του Θεού, ενώ αρκετοί από αυτούς ήταν ιερείς, ή σκόπευαν να ιερωθούν. Λειτουργούσε με τέσσερις γυμνασιακές και τρεις θεολογικές τάξεις από τα πρώτα χρόνια της ίδρυσής της μέχρι το 1919, οπότε μετετράπη σε ακαδημαϊκή με πέντε τάξεις και χωρίς γυμνασιακό τμήμα. Ωστόσο, πολύ σύντομα η νέα δομή θεωρήθηκε ότι δεν ανταποκρινόταν στους στόχους της και γι' αυτό, το 1923, επανήλθε στην παλαιά επτατάξια μορφή της, που διατήρησε μέχρι το 1951. Τότε αναδιοργανώθηκε και έλαβε νέα μορφή με επτά τάξεις, τρεις γυμνασιακές και τέσσερις θεολογικές, αναβαθμίζοντας σημαντικά το πρόγραμμα των σπουδών της.

[Διαβάστε όλη τη μελέτη εδώ...](#)

Πηγή: churchofcyprus.org.cy